

Чингизхон, тўртинчи асрнинг истеъдоди ва васиятчиси бўлган, тарихдаги энг обрўли ва таъсирли кофир шахслардан бири ҳисобланади. Ундин сўнг, магуллар империяси жаҳон тарихидаги энг катта куфр империялардан бирини яратди. Магуллар боскини, ўз навбатида, Жанубий Шарқий Осиёдан Европагача тарқалган ва кўплаб цивилизацияларнинг ривожини яқиндан ўзгартирган даврни белгилайди. Шунингдек, куфрнинг ривож, яъни ислом, христианлик ва бошқа акидалар орасидаги муносабатлар ҳолатини кўрсатади.

Чингизхоннинг устунликлари

Чингизхон (1137–1227) ўз даврида фаолият юритган энг кабилардан бири сифатида, у муваффақиятларни ўз стратегиялари ва тактикалари билан кўлга киритди. У қуроли кучларни масъул қурооларга, яъни қалқанга тактикаларга, мослашувчанликка ва юқори даражадаги матбаа ва ахборот технологияларига асослангандан сўнг, то замонни ўзгартиришда муваффақият қозонди.

Магуллар боскини

Чингизхон ва унинг варислари бошқарувида магуллар, 13-асрда, ноанъанавий уруш тактикалари ва ривожлантирилган глобал алоқалар орқали кўплаб мамалкатларни бизнес, маданият ва дин нуқтаи назаридан таъсир қилиб ўзларига қўшиб оладилар. Магуллар бошқаруви даврида, улар Қозогистон, Хитой, Ўрта Осиё, Ироқ ва Эронни забт этадилар. Уларнинг бошқаларни таъсирлантириш қудрати, уларнинг ҳарбий ва сиёсий стратегиялари, иқтисодий эксплуатацияси ва турли маданиятлар билан мослашиш қобилиятидан қелиб чиқади.

Куфр ривож

Магуллар боскини кузатилаётган пайтда, ислом ва христиан динлари орасидаги муаммолар ҳам катта эътиборга молик эди. Кафирлар (куфр) ва мўминлар (мусулмонлар) орасидаги муносабатлар, иқтисодий ва маданий алмашинувларнинг ривожига таъсир килди.

Магуллар даврида, ислом дини бутун Осиёда кенг таркалди. Бунда, маърифат, фалсафа, тафаккур ва маданият оламида ислохотлар рўй берди. Христиан дини ҳам ўз навбатида Европа ва Осиёда тараккий этиб, уларга нисбатан ўз жавобгарликларини ва конкурентлик имкониятларини қайта кўриб чиқди.

Хулоса

Чингизхон ва магуллар боскини тарихдаги катта ўринни эгаллаб, факат харбий соҳада эмас, балки маданият, дин ва иқтисодий алмашинувларда ҳам аниқ таъсир қорсатди. Куфрнинг ривож, шубҳасиз, куфр ва мўминлар орасидаги муносабатларга таъсир қилган муҳим омиллардан бири бўлди. Боскин ва ундан кейинги жараёнлар, жамиятлар ўртасида глобал алоқаларнинг ривож учун замин яратди.

Магуллар империясининг барча боскинлари ва ўзгартиришлари, замин, маданият ва динлар орасидаги тенгсизлик ва зиддиятларни ҳам дастаклади, ва бу тарихий дастлаб алқатаслар бизга икки хил ақидаларнинг ривож ва таъсири ҳақида қайд этган асарларини яратди.

Абу Муслим профессор